

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТА БЕЗПЕКИ СУСПІЛЬСТВА**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 19-20 травня 2016 року)



Суми
Сумський державний університет
2016

- не допускати прийняття Верховною Радою України законів, що розколюють суспільство, на зразок скандальних правових актів, що були прийняті 16 січня 2014 року;

- ефективного проведення регіональної політики та реформи децентралізації з активним залученням пропагандистських методів державного регулювання для роз'яснення народу про можливі позитивні чи негативні наслідки від проведених реформ;

- давати жорстку правову оцінку сепаратистським рухам та настроям, особливо, якщо вони звучать із вуст державних службовців та посадових осіб.

Таким чином, вивчення сепаратизму є актуальним з точки зору розуміння його діалектичної сутності. З одного боку, дане явище можна розглядати як загрозу стабільній життєдіяльності суспільства й територіальній цілісності держави, а з іншого, його можна тлумачити як фактор солідаризації населення навколо спільних цілей та інтересів. При дослідженні проблематики регіонального сепаратизму важливим аспектом є розуміння доцентрових та відцентрових тенденцій територіальних еліт та населення в цілому. Це дасть змогу уникнути самознищення державності й послугує поштовхом для якісно нового рівня розвитку суспільства. Тому владна верхівка повинна проводити не реактивну політику, тобто реагувати на актуальні проблеми й виклики народу, а проактивну: використовувати комплекс превентивних, прогностичних й стратегічно обґрунтованих дій задля прогресу соціальної сфери життя, виходу на рівень розвитку більш високого порядку та недопущення активізації деструктивних тенденцій.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Баранов А. В. Сепаратизм в современном мире: политико-территориальный аспект/А. В. Баранов//Человек. Сообщество. Управление. – 2005. – №3. – С. 108 – 123.

2. Горло Н. В. Етнічний сепаратизм і іредентизм як шляхи реалізації права націй на самовизначення: порівняльний аналіз [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://revolution.allbest.ru/political/00299895_0.html

3. Жуков Д. С. Урегулирование конфликтов на основе регионального сепаратизма (на примере Квебека и Северной Ирландии) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rusus.ru/?act=read&id=352>

4. Наконечний В. С. Сепаратизм: поняття та підходи до тлумачення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://fsn.fhum.info/pdf/84/84_127-132.pdf

5. Степико М. Т. Потенціальні загрози поширення регіонального сепаратизму в Україні. Аналітична записка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1478/>

РЕФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Дігтяр І.С.

студент ІV курсу юридичного факультету

Сумського державного університету

Науковий керівник: Іваненко Д.Д.

викладач кафедри АГПФЕБ юридичного факультету

Сумського державного університету

Законом України «Про Національну гвардію України» від 04.11.1991 р. № 1774-ХІІ було врегульовано правовий статус Національної гвардії України (далі –

НГУ) [1]. НГУ отримала правовий статус державного озброєного органу, який було створено на базі внутрішніх військ. До компетенції НГУ відносились питання захисту суверенітету України, територіальної цілісності, життя та особистої гідності громадян, їх конституційних прав і свобод від злочинних посягань та інших антигромадських дій.

Згідно Закону України № 1774-XII, НГУ підпорядковувалась Верховній Раді України. Безпосереднє керівництво НГУ здійснював командуючий, який призначався Верховною Радою України за поданням Президента України строком на 5 років. Заступники командуючого НГУ призначалися на посади Президентом України за поданням командуючого.

У структурі НГУ створювалась Військова рада та Головне управління командуючого. Персональний склад Військової ради затверджувався Президентом України за поданням командуючого. Діяльність Військової ради та Головного управління командуючого здійснювалось згідно з Положеннями про них, що затверджувались Президентом України.

З метою посилення охорони громадського порядку, захисту прав і законних інтересів громадян та боротьби зі злочинністю, більш ефективного використання підрозділів НГУ, на основі Указу Президента України «Про підпорядкування окремих підрозділів Національної гвардії України Міністерству внутрішніх справ України» від 20.01.1995 № 71/95, Міністерству внутрішніх справ України було підпорядковано оперативні та спеціальні моторизовані частини міліції разом з озброєнням, бойовою технікою і військовими містечками, які були передані Національній гвардії України у грудні 1991 року зі складу внутрішніх військ і в квітні 1994 року зі складу військ внутрішньої та конвойної охорони [2]. Цей Указ стосувався в основному колишніх військових частин, які були передані в НГУ із внутрішніх військ. У липні 1996 року в Національній гвардії були розформовані управління 1-ї, 2-ї та 3-ї дивізій, ряд полків та окремих батальйонів. Загальна чисельність НГУ складала біля 30 тис. військовослужбовців. Указом Президента України «Про Національну гвардію України» від 6 жовтня 1995 р. № 914/95, незважаючи на норми вказаного вище Закону, НГУ було підпорядковано Президентові України [3].

З метою припинення дублювання НГУ завдань інших військових формувань, оптимізації чисельності особового складу цих формувань, Верховна Рада України прийняла Закон України «Про розформування Національної гвардії України» [4]. Норми зазначеного Закону передбачали передачу особового складу, військової техніки, озброєння, фондів та іншого майна з'єднань, частин, закладів і установ Національної гвардії України до складу внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ України та Збройних Сил України без збільшення їх загальної чисельності. Виконання функції охорони дипломатичних представництв і консульських установ іноземних держав на території України передавалась Міністерству внутрішніх справ України.

Окупація Автономної Республіки Крим військами Російської Федерації, поширення ідей сепаратизму на Сході України, стали фактором відродження НГУ як окремого державного озброєного органу. 13.03.2014 р. Верховною Радою України було прийнято Закон України «Про національну гвардію» № 876-VII [5]. Вказаний Закон визначив правовий статус НГУ як військового формування з правоохоронними функціями, що входить до системи Міністерства внутрішніх справ України і призначено для виконання завдань із захисту та охорони життя, прав, свобод і законних інтересів громадян, суспільства і держави від злочинних та інших

протиправних посягань, охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки; забезпечення державної безпеки і захисту державного кордону, припинення терористичної діяльності, діяльності незаконних воєнізованих або збройних формувань (груп), терористичних організацій, організованих груп та злочинних організацій у взаємодії з правоохоронними органами.

До основних функцій НГУ віднесено: захист конституційного ладу, територіальної цілісності від спроб зміни їх насильницьким шляхом; охорона громадського порядку, забезпечення захисту та охорони життя, здоров'я, прав, свобод і законних інтересів громадян; забезпечення громадської безпеки та охорона громадського порядку під час проведення зборів, мітингів, походів, демонстрацій та інших масових заходів, що створюють небезпеку для життя та здоров'я громадян; забезпечення охорони органів державної влади, участь у здійсненні заходів державної охорони органів державної влади та посадових осіб; охорона ядерних установок, ядерних матеріалів, радіоактивних відходів, інших джерел іонізуючого випромінювання державної власності, важливих державних об'єктів; охорона спеціальних вантажів; охорона дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав, представництв міжнародних організацій в Україні; охорона центральних баз матеріально-технічного забезпечення Міністерства внутрішніх справ України; участь у здійсненні заходів, пов'язаних з припиненням збройних конфліктів та інших провокацій на державному кордоні, реалізація заходів щодо недопущення масового переходу державного кордону з території суміжних держав; участь у спеціальних операціях із знешкодження озброєних злочинців, припиненні діяльності не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань (груп), організованих груп та злочинних організацій на території України, реалізація заходів пов'язаних із припиненням терористичної діяльності; участь у припиненні масових заворушень, що супроводжуються насильством над громадянами; тощо.

До складу підрозділів НГУ ввійшов колишній особовий склад внутрішніх військ з матеріально-технічним забезпеченням. Закон передбачив граничну чисельність НГУ не більше 60 тис. військовослужбовців.

До організаційної структури НГУ входять: 1) головний орган військового управління; 2) оперативно-територіальні об'єднання; 3) з'єднання, військові частини і підрозділи, вищі навчальні заклади, навчальні військові частини (центри), бази, установи та заклади, що не входять до складу оперативно-територіальних об'єднань Національної гвардії України.

Закон України. № 876-VII передбачив можливість включення до складу з'єднання НГУ бригади, полки, батальйони, загони, роти тощо, а до складу військової частини НГУ можуть входити підрозділи (батальйони, ескадрильї, загони, роти тощо), спеціальні комендатури (комендатури), вузли зв'язку, центри, групи, взводи. Для організації фізкультурно-оздоровчої і спортивної діяльності в НГУ, можуть створюватися заклади фізичної культури і спорту, зокрема спортивні комітети, клуби, бази тощо, а для забезпечення розвитку спорту вищих досягнень – спортивні команди.

Питання створення, реорганізації і ліквідація оперативно-територіальних об'єднань НГУ, їх органів військового управління, з'єднань, військових частин, навчальних військових частин, баз, закладів охорони здоров'я та установ НГУ в межах загальної чисельності та виділених коштів Державного бюджету України, здійснюється Міністром внутрішніх справ України за погодженням з Президентом України, а вищих військових навчальних закладів Національної гвардії України –

Кабінетом Міністрів України.

З перших днів антитерористичної операції [6], підрозділи НГУ на рівні з підрозділами Збройних сил України та органів правопорядку здійснюють захист державності та конституційного ладу.

Добровольчий рух, що поширився в Україні в умовах проведення антитерористичної операції, призвів до формування добровольчих військових формувань. Одними з перших були створені батальйони «Донбас», «Айдар», «Дніпро-1». Діяльність добровольчих батальйонів поставило питання про їх легалізацію. До складу НГУ було включено: батальйон «Азов», батальйон оперативного призначення резервістів ім. генерала Кульчицького Національної гвардії України (в/ч 3066 (м. Київ), 4-й Батальйон оперативного призначення резервістів Національної гвардії України «Крук», 50-й полк НГУ (в/ч 1241 (м. Івано-Франківськ), батальйон спеціального призначення резервістів Національної гвардії України «Донбас».

Легалізації добровольчих батальйонів у складі підрозділів НГУ проводилась відповідно до Наказу МВС від 16.06.2014 № 566 «Про військові частини оперативного призначення Національної гвардії України» [7]. Даний Наказ врегулював порядок створення та реорганізації військових частин НГУ. Добровольчі військові об'єднання увійшли до НГУ як військові частини і їм було присвоєно номера, згідно з п. 4.3. Наказу. Умовне найменування військової частини складається із словосполучення «військова частина» та чотиризначного цифрового номера.

Після входження добровольчих батальйонів до складу НГУ, їх діяльність почала повністю відповідати нормам ст. 12 Закону України «Про оборону України» від 06.12.1991 № 1932-XII. Норми зазначеної статті Закону передбачають що участь в обороні держави разом із Збройними Силами України беруть у межах своїх повноважень інші військові формування, утворені відповідно до законів України, Державна спеціальна служба транспорту, Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України, а також відповідні правоохоронні органи [8].

Отже, створення та діяльність НГУ відіграло важливу роль у сфері захисту суверенітету України, її територіальної цілісності, конституційних прав і свобод громадян від злочинних посягань та інших антигромадських дій як у 90-х рр. ХХ ст. так і у ході проведення антитерористичної операції на Сході держави.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про національну гвардію України, Закон України від 4 листопада 1991 року № 1775-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 1. – стаття 1.
2. Про підпорядкування окремих підрозділів Національної гвардії України Міністерству внутрішніх справ України, Указ Президента України від 20.01.1995 № 71/95 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 32. – стор. 252. – стаття 1162.
3. Про Національну гвардію України, Указ Президента України від 6 жовтня 1995 року № 914/95 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/914/95/ed19951006>.
4. Про розформування Національної гвардії України, Закон України від 11 січня 2000 року № 1363-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1363-14>.
5. Про національну гвардію, Закон України від 13 березня 2014 року № 876-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 17. – стор. 1216. – стаття 594.
6. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 13 квітня 2014 року «Про невідкладні заходи щодо подолання терористичної загрози і збереження

територіальної цілісності України», Указ Президента України від 14.04.2014 № 405/2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/405/2014>.

7. Про затвердження Положення про військові частини оперативного призначення Національної гвардії України, Наказ Міністра внутрішніх справ України від 16 червня 2014 року № 566 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 57. – стор. 50. – стаття 1561.

8. Про оборону України, Закон України від 6 грудня 1991 року № 1932-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 9. – стаття 106.

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФУНКЦІЙ КОРОЛЯ ТА ПАРЛАМЕНТУ АНГЛІЇ В XIII – XV СТ. ТА ФУНКЦІЙ СУЧАСНИХ ПАРЛАМЕНТІВ ТА ГЛАВ ДЕРЖАВ (НА ПРИКЛАДІ УКРАЇНИ)

Москаленко В.В.

студент I курсу юридичного факультету

Сумського державного університету

Науковий керівник: Нестеренко В.А.

к.і.н., доцент кафедри ТДП юридичного факультету

Сумського державного університету

З моменту утворення станово-представницької монархії в Англії і до сьогодні пройшло досить багато часу, але минуле і до сьогодні має значний вплив на формування сучасного державного апарату будь-якої країни. Яскравим прикладом є Англія у XIII - XV ст., оскільки саме в цей період влада короля була обмежена Вестмінстерським парламентом, який був скликаний Едуардом I в 1272 р. Функції даного парламенту є дещо схожими із сучасними функціями держави:

- 1) брав участь у керівництві державою;
- 2) брав участь у законодавчій діяльності;
- 3) санкціонував або відхиляв введення податків;
- 4) контролював державні фінанси;
- 5) податки можна було стягувати лише за погодження парламенту;
- 6) король мав звітувати про фінансові витрати перед палатою общин;
- 7) мав право імпічменту;
- 8) без згоди парламенту неможливо стало внесення змін і доповнень в статuti.

Парламент поділявся на дві палати: палата лордів і палата общин.

Функції та повноваження короля впливали з функцій та повноважень парламенту, оскільки ці два інститути перебували у тісному взаємозв'язку.

Функції короля Англії:

- 1) забезпечував безпеку держави та підданих;
- 2) звітував перед палатою общин;
- 3) керував фінансами країни;
- 4) мав права накладати вето на закони;
- 5) міг відстрочити прийняття закону на певний термін;
- 6) організував місцеве самоврядування;
- 7) королівські ордонанси мали таку ж юридичну силу, що і парламентські закони.

В XXI ст., через 700-650 років від моменту утворення станово-представницької монархії в Англії функції та повноваження парламенту і глави держави дещо змінилися. Але змінилося не все, це можна побачити, проаналізувавши та порівнявши функції та повноваження даних інститутів у ці два періоди. Україна не є винятком. В конституції України можна побачити, що деякі функції та повноваження парламенту та глави держави, що були притаманні Англії в XIII–XV ст. збереглися до сьогодні. Проаналізувавши статuti Англії в XIII – XV ст. та Конституцію України потрібно виділити такі схожості: